

Joe Navarro

BÝVALÝ
ZVLÁŠTNÍ
AGENT
FBI

TŘI MINUTY DO SOUDNÉHO DNE

Příběh největší špionážní
aféry v dějinách USA

COSMOPOLIS

Joe Navarro

TŘI MINUTY DO SOUDNÉHO DNE

Příběh největší špionážní
aféry v dějinách USA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

JOE NAVARRO

TŘI MINUTY DO SOUDNÉHO DNE

Příběh největší špionážní aféry v dějinách USA

Přeloženo z anglického originálu knihy Joea Navarra *Three Minutes to Doomsday*, vydaného nakladatelstvím Simon & Schuster, Inc., New York, USA, 2017.

Copyright © 2017 by Joe Navarro

All rights reserved

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 6682. publikaci

Překlad Dan Helekal

Odpovědná redaktorka Martina Němcová

Grafická úprava a sazba Dan Helekal

Návrh a zpracování obálky Vojtěch Wagner

Počet stran 360 včetně 8 stran fotografické přílohy

První vydání, Praha 2017

Vytiskla tiskárna CPI Moravia Books s.r.o., Pohořelice

Czech Edition © Grada Publishing, a.s., 2017

ISBN 978-80-271-9927-3 (ePub)

ISBN 978-80-271-9926-6 (pdf)

ISBN 978-80-247-5692-9 (print)

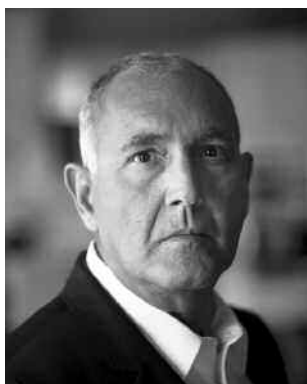
OBSAH

	<i>O autorovi</i>	9
	<i>Řekli o knize</i>	11
1	Prolog	17
2	„Subjekt Ramsay byl nahý...“	21
3	Životní problémy	46
4	Vyšťavený a rozpumpovaný	69
5	Vysvětlování a vytáčky	75
6	Triumf a zoufalství	86
7	Nouzová řešení	99
8	Rychlá inventura	107
9	Můj rok v poušti	120
10	Terry	132
11	Lekce pro Navarra	147
12	Nejchytřejší člověk pod sluncem	167

13	Tímhle se všechno mění?	193
14	Kognitivní disonance	213
15	Něco se musí změnit	228
16	První rande	238
17	Náměstí Josefa Schneidera č. 4	251
18	Do pr-de-le prá-ce!	258
19	Kšandy a francouzské manžety	276
20	Na anténové farmě	284
21	Výběr možností	292
22	Zblízka a osobně	296
23	Všichni na místa!	305
24	„Víš o tom Joe Navarro?“	315
25	Zpátky do života	328
	<i>Poděkování</i>	343

*Mé dceři Stephanii – abys konečně věděla,
proč jsem tak často býval pryč.*

O AUTOROVI

JOE NAVARRO působil dvacet pět let v FBI jako zvláštní agent se zaměřením na kontrarozvědnou činnost. Zároveň byl zakládajícím členem elitního programu behaviorální analýzy, vedeného divizí FBI pro národní bezpečnost. Tento program se zabýval studiem chování špiónů, teroristů a zločinců. Po svém odchodu od FBI se začal věnovat přednáškám a psaní publikací na téma lidského chování. Mimo jiné je autorem mezinárodního bestselleru *Jak prokouknout druhé lidi*. Více informací o Joeovi najdete na internetových stránkách JNForensics.com.

ŘEKLI O KNIZE

„Naprosto strhující. Špionážní příběhy ze skutečného světa jen výjimečně nabízí podobně mnohvrstvé postavy. Tato kniha, stejně jako její vynikající autor, velmi dobře rozumí tomu, co pro lidi – ty dobré i ty špatné – představuje neodolatelnou motivaci. Jak se jednotlivá odhalení stupňují, začneme nevěřičně kroutit hlavou nad tím, jak naprosto neinformovaní jsme byli v otázkách týkajících se naší vlastní bezpečnosti. Pokud si hodláte přečíst jen jednu knihu o honu na krtka, rozhodně si vyberte tuhle. Všichni noví agenti FBI a CIA by měli dostávat jeden výtisk jako povinnou četbu hned, jak projdou dveřmi.“

– **Robert Baer**, dřívější operativce CIA, autor knih *See No Evil, Sleeping with the Devil* a *The Perfect Kill* – bestsellery *New York Times*

„Lepší než fikce. Román *Tři minuty do soudného dne* vypráví stěží uvěřitelný špionážní příběh nepředstavitelného rozsahu, na němž se podílely tři generace špiónů působících třicet let v půl tuctu zemí. V nejvypjatějších chvílích celého případu jsme se shodou okolností já i Joe Navarro pokoušeli tajemství téhle skupiny vyzvědačů rozklíčovat – on jako agent FBI usilující o zatčení narušitelů a ochranu státní bezpečnosti, já jako novinář dychtící po rozhovoru, který by odhalil pravdu. Svých cílů jsme v tomto vrcholném špionážním příběhu ze skutečného života nakonec dosáhli oba dva.“

– **James Bamford**, autor knihy *The Shadow Factory: The Ultra-Secret NSA from 9/11 to the Eavesdropping on America* – bestselleru *New York Times*

TŘI MINUTY DO SOUDNÉHO DNE

„*Tři minuty do soudného dne* jsou jedním z nejpoutavějších špionážních příběhů o hře kočky s myší, který si můžete přečíst – přitom se všechny popisované události skutečně staly. Podobně jako otevřená konfrontace mezi profilovačem FBI Willem Grahamem a geniálním padouchem Hannibalem Lecterem známá z knihy *Červený drak* a její stejnojmenné filmové adaptace vás tento příběh agenta FBI a specialisty na řeč těla Joea Navarra, jenž musí přechytračit geniálního zrádce Roda Ramsayho, pohltí natolik, že nedokážete vstát ze židle. Čtení je o to napínavější, že v sázce je opravdu hodně: pokud se hrdinovi nepodaří odhalit, co všechno padouch napáchal, může to klidně stát život všechny obyvatele Spojených států.“

– **Barry Eisler**, autor knih *Fault Line* a *The Detachment* – bestsellerů *New York Times*

„Tento spletitý a skutečný špionážní příběh z dob studené války je stejně lákavý a strhující, jako je děsivý... Pokud vás jen trochu zajímají témata výzvedných služeb, špionážních praktik, éra Sovětského svazu, studená válka v Evropě, akční plány pro případ jaderného konfliktu, každodenní život agenta FBI, vysoká kontrašpionáž nebo se prostě jen chcete dozvědět, jak zjistit, jestli vám někdo lže, jsou *Tři minuty do soudného dne* knihou, kterou si nesmíte nechat ujít.“

– **Nils Johnson-Shelton**, spoluautor knihy *No Angel* – bestselleru *New York Times*

„V tomto vzrušujícím a zároveň znepokojivém příběhu bývalý agent FBI Joe Navarro líčí svůj příběh objevení a postupného rozkrývání jednoho z největších a nejrafinovanějších narušení národní bezpečnosti v dějinách Spojených států. Příběh a popisované špionážní praktiky čtenářům připomenou romány Johna Le Carrého – s tím drobným rozdílem, že tohle všechno se opravdu stalo!“

– **Robert K. Wittman**, zakladatel týmu FBI pro boj s uměleckou kriminalitou a autor knih *Priceless* a *The Devil's Diary* – bestsellerů *New York Times*

„Fascinující pohled do zákulisí, který popisuje, jak se jeden agent FBI snaží dopadnout špiona z doby studené války. Navzdory všudypřítomným překážkám, mnoha nezdarům a obrovskému chaosu agent Navarro nikdy nepřestal jít za svým cílem. Po dočtení knihy si začnete přát, abychom takových Joeů Navarrů, kteří nevidění v zákopech den co den odvádí svou práci, měli v zásobě víc.“

- **Fred Burton**, viceprezident, Stratfor, dřívější zvláštní agent Diplomatické bezpečnostní služby a autor knih *Under Fire*, *Ghost* a *Chasing Shadows* – bestsellerů *New York Times*

„Tato kniha, jejímž autorem je jeden z nejkreativnějších a nejúspěšnějších specialistů na kontrarozvědnou činnost v celé FBI, popisuje příběh pronásledování Roda Ramsayho, bývalého vojáka americké armády a zrádce, který mimo mnoha jiných podlostí pomáhal i s krádeží obranných plánů Západu a jejich předáním Sovětskému svazu a vojskům Varšavské smlouvy. *Tři minuty do soudného dne* jsou skvělý a brilantně vyprávěný špionážní román – jednoznačně povinná četba pro každého, kdo chce poznat dosud tajené dějiny špionáže.“

- **David Major**, zakladatel organizace CI Centre, zvláštní agent FBI ve výslužbě a někdejší ředitel výzvědných a kontrarozvědných programů americké Národní bezpečnostní rady

„Kniha *Tři minuty do soudného dne* je pozvánkou do bahnitých vod kontrašpionáže – kde mezi základní pravidla obvykle patří: přátel se s nepřítelem, lži svým kamarádům a dávej si dobrý pozor, aby ti vlastní centrála nevrázila nůž do zad... Když si při čtení knihy Joea Navarra uvědomíte, jak vážným hrozbám musíme čelit, začne vám běhat mráz po zádech – a zároveň pocítíte bolest při vědomí, kolik toho tihle lidí, kteří často musí riskovat vše, v konečném důsledku ztrácí.“

- **Glenn L. Carle**, dřívější důstojník CIA a autor knihy *The Interrogator*

TŘI MINUTY DO SOUDNÉHO DNE

„Jednoduše dechberoucí... Při čtení visíte na každém slově, každém pohybu a pořád nemáte dost. Kniha, jaká se často nevidí. Kniha, kterou přečtete jedním dechem... A přečíst si ji je povinnost!“

– **Sandra Grimesová**, bývalá agentka CIA a spoluautorka knihy *Circle of Treason*

„Mistrovské dílo plné napětí, které může směle konkurovat románům kteréhokoliv autora napínavých příběhů. Povinná četba pro každého, kdo někdy přemýšlel nad tím, jak skutečně probíhá vyšetřování podobných případů. Hlavně bychom ale všichni měli být rádi, že v tomto nelehkém úseku dějin naší země nám kryl záda právě Joe Navarro.“

– **Gary Noesner**, bývalý šéf krizového vyjednávacího týmu FBI a autor knihy *Stalling for Time: My Life as an FBI Hostage Negotiator*

„[Zrádce] Rod Ramsay našel v Joe Navarrovi sobě rovného protivníka, který nad ním dokázal zvítězit v souboji mozků a zachránit Spojené státy... *Tři minuty do soudného dne* jsou dech beroucím záznamem líčícím vyvrcholení špionážní kauzy století, autentickou zprávou z pera člověka, který vyšetřování neúnavně dovedl až do zdárného konce.“

– **Harry E. Soyster**, někdejší americký generál, který stál v čele Velitelství americké armády pro zpravodajství a národní bezpečnost

„Fascinující osobní vyprávění o brilantní psychologické manipulaci, důkladném pátrání a obdivuhodné osobní oběti..., které uhrane jak fanošky špionážních románů, tak studenty historie.“

– **Jason Matthews**, autor bestsellerů *Red Sparrow* a *Palace of Treason*

*Nezáleží na tom, co se ti přihodí, ale jak
na to zareaguješ.*

– Epiktétos

PROLOG

17. dubna 1961

Dějiště: Cienfuegos, město v ohybu široké kryté zátoky na jižním pobřeží Kuby. Čas: brzké ráno. Je mi sedm let a mířím do místního obchůdku pro čerstvé pečivo na rodinnou snídani. Vtom se nebe rozeřve zvuky nízko prolétávajících letadel a štěkáním jejich kulometů. Slyším, jak na mě matka křičí, ale nedokážu se pohnout. Ohromeně sleduju dění nad hlavou, když vtom mě cosi srazí k zemi. Leží na mně otec, ztěžka oddychuje a rozkročenými koleny se mě snaží ochránit tak, aby nevykukoval ani kousíček mého těla. Obličej mám hned u sloupu s elektrickým vedením. Cítím pach černého téru u jeho paty a studuju stopy, které tam zanechal bezpočet dělníků elektrických závodů.

Otec mi s naléhavostí ve hlase šeptá do ucha, abych se proboha nehýbal, abych nezvedal hlavu, ale já stejně dělám všechno pro to, abych měl rozhled nahoru. Nemůžu si pomoci. Ze střílejících letadel odpadáva cosi kovového a lesklého – ne střely (jak se dozvím později), ale nábojnice. Za nějaký čas po nich budeme s ostatními dětmi ze sousedství dlouhé hodiny pátrat. Aniž jsme o tom věděli, necelou hodinu jízdy autem odsud v *Bahia de Cochinos* právě začala americká invaze v zátoce Sviní.

Druhého dne si pro otce přišli Castrovi ranaři.

Ve vězení strávil devatenáct dní – devatenáct dní bití, výhrůžek a hladovění, které podobně jako několik tisíc dalších zdejších mužů musel bez jakéhokoliv obvinění strávit v zajetí na místním sportovním stadionu. Nakonec mu jeden ze spoluvězňů půjčil svou legitimaci. Věděl, že otec je zarytým Castrovým odpůrcem a nakonec bude označen za kontrarevolucionáře. Lest je to průhledná, ale všude panuje takový zmatek, že otce dostala na svobodu. Vrátil se domů – k matce, ke mně a mým dvěma sestřám –, ale zdržet se mohl jen hodinu dvě. Posbíral si pár nejnnutnějších věcí, zavazadla žádná, a matce vysvětlil, že odsud musí zmizet dřív, než si Castrovy gorily uvědomí, jak naletěly, a on skončí před popravčí četou u *paredonu* (zdi), jako tolik jiných kontrarevolucionářů. A skutečně, během pouhých dvou týdnů jsou zastřeleny nebo beze stopy zmizí tisíce a tisíce lidí.

Kam půjde? To nám otec nehodlá prozradit. Nechce, aby nám takhle informace uškodila, až na nás udeří vojáci. Místo toho nás všechny obejmě a políbí, mě jako posledního. Plně v duchu patriarchálního charakteru kubánské společnosti jeho poslední slova zní: „Teď jsi hlavou rodiny. Musíš se stát mužem.“ Po tváři mi stékají slzy a hubená kolena se mi třesou víc než ratlíkovi. V tu chvíli skončilo mé dětství.

Jednou v noci, asi týden po otcově odchodu, k nám do domu hlasitě vtrhnou kubánští vojáci. Nějakou dobu dům tajně sledovali a teď se ho chystají celý důkladně prohledat – kousíček po kousíčku, od sklepa až po střechu. Nakonec odchází s nepořízenou, ale nejdřív nás všechny naženou do obýváku a před obličejem nám šermují hlavními samopalů. Zpráva zní jasně: Musíme odejít, naší jedinou nadějí je Amerika.

SKOK DO ROKU 1971, deset let od výročí invaze v zátocě Sviní. Místo: jižní Florida. Je mi sedmnáct a v Hialeah právě dokončuju poslední rok na střední. Ve školním fotbalovém týmu hraju defenzivního enda dost dobře na to, abych dostal víc než třicet nabídek stipendií. Po večerech si ve městě v obchodním domě Richards na 103. ulici přivydělávám jako pokladní v oddělení sportu. Za pokladnou stojím i ve chvíli, kdy zazvoní

PROLOG

vnitřní linka a vedoucí mi začne překotně vysvětlovat: „Zastav ty dva mladý, co míří prostředkem obchodu k východu. Okradli nás!“

Když se vydám jejich směrem, zmizí mezi regály s oblečením. Zamírím proto k východu, aby nemohli odejít. Po chvíli se první z dvojice vyloupne z úkrytu mezi regály a rozběhne se přímo na mě. Teprve když je pár kroků ode mě a skokem se vrhá vpřed, všimnu si, že drží nůž. Narychlo zkusím zkroutit tělo a levou paží švihnout šikmo nahoru, z dosahu zbraně, ale nakonec to nestačí.

Doktoři mají plné ruce práce. Když konečně skončí s likvidací škod, které čepel napáchala, jsem bohatší o 180 stehů, vnitřních i vnějších. V nemocnici mi museli sešít biceps a triceps dohromady. Spojili přerézané tepny. Přetáté svaly ruky se smrštily a přimkly k trupu, lékaři je pak museli natahovat zpátky na paži. Nakonec v nemocnici strávím dvacet jedna dnů. Přišel jsem o spoustu krve a v ruce mám ošklivou infekci. Prsty skoro necítím a nemůžu jimi ani moc hýbat.

Nakonec se z toho všeho nějak vylížu, ale s mojí sportovní kariérou je amen. Další dva roky nedokážu ruku zvednout nad úroveň ramen. Když se ale po všech těch léčebných kúrách, elektrostimulaci, plastických operacích a rehabilitačních sezeních s pracovní terapeutkou konečně vrátím zpátky do normálního života, čeká na mě ve schránce dopis od prezidenta Nixona, v němž mi děkuje „za projevené hrdinství“. Nejhorší období svého mandátu – včetně aféry Watergate – má Nixon v téhle době ještě před sebou a já pro tuto chvíli cítím jen hrdost z toho, že si prezident Spojených států našel čas, aby bezejmennému imigrantovi poděkoval, že prostě jen splnil svou občanskou povinnost.

UŽ OD ÚTLÉHO VĚKU se mé životní hodnoty utvářely společným působením tří klíčových vlivů: lásky k Americe za to, že přijala mou rodinu, přetrvávajícího pocitu (který mi vydržel dodnes), že této zemi nikdy nemůžu dát tolik, abych splatil všechny příležitosti, které nám poskytla, a hlubokého přesvědčení, že – řečeno slovy R. W. Emersona – „Když povinnost tiše špitne: ‚Musíš,‘ / mládí odpoví: ‚Můžu.‘“

Přijde doba, kdy Rod Ramsay tuhle mou potřebu splnit povinnost vystaví takovým zkouškám, jaké si zatím nedokážu ani představit. Chvillemi se dokonce budu obávat, že by nad námi mohl zvítězit. Čas ukáže, že tenhle člověk má naprosto fascinující intelekt a myšlenkový záběr; zároveň ale taky záhy začne být jasné, že mu jen na máločem záleží – a ze všeho nejmíň na tom, co je pro mě naprosto zásadní: na vlasti, na cti a na vlastenectví. Právě proto bude tak nebezpečný nejen pro svou zemi, ale vlastně i pro celý svět.